

Väestön hyvinvointi- ja terveyserojen kaventaminen Pirkanmaalla

Esittelyaineisto kuntavaaliehdokkaille 2017

Terveyden edistämisen neuvottelukunta 28.2.2017

Väestön hyvinvointi- ja terveyserojen kaventamisen kokonaisuus Pirkanmaalla

1. MIKSI hyvinvointi- ja terveyserojen kaventaminen on tärkeää?

2. Luottamushenkilön vastuu

Lainsäädäntö

3. Pirkanmaan alueellinen terveyden edistämisen koordinaatio

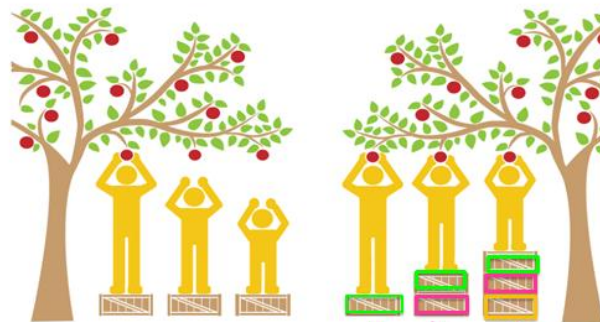
Organisaatio

HYTE-
organisaatio
kunnassa

Alueelliset suunnitelmat
hyvinvointi- ja
terveyserojen
kaventamiseksi

Pirkanmaan alueellinen terveyden edistämisen koordinaatio

TAVOITTEENA HYVINVOINTI- JA TERVEYSEROJEN KAVENTAMINEN
ERI TOIMIJOIDEN YHTEISTYÖLLÄ

STESO Summer School 2016

Lisäykset MVT

5. Taustatietoja

THL/ Tiedä ja
toimi -kortit

THL-
verkkosivustot

4. Tiedolla johtaminen

Kunnan laaja hyvinvointikertomus

Terveyspuu.fi

TEAvisari -tiedonkeruu

1.1 Väestön hyvinvointi- ja terveyserojen kaventaminen vähentää kunnan kustannuksia

Kuntapäättäjä, lue ainakin nämä:

- Häätöjen vähentäminen voi pienentää kuluja kunnassa jopa 3 miljoonaa euroa vuodessa
- Työntekijöiden liikkumisella yli 4 päivää vähemmän poissaoloja
- Työpaikkaliikunta tuo investoinnin jopa 5,5-kertaisena takaisin
- Kulttuuria hyödyntävä työpaja palauttaa investoidun euron 1,31-kertaisesti
- Nuorisoteatteri tuo 46% voittoa
- Kirjasto auki 24 tuntia -kustannukset vähenevät
- Kansalaisopistoon sijoitettu euro näyttää tuottavan yli 3,4 euroa
- Maahanmuuttajien kotouttaminen voi lisätä 47% yrittäjätuloja
- Perhepalveluiden strategian toteutuksella yli miljoonan euron muutos
- Lapsipalveluiden kehittämisellä yli 2 miljoonan euron palvelutarpeen leikkaukset
- Keveeseen liikenteeseen panostaminen kahdeksankertaisesti takaisin

Sote-palveluiden esimerkkejä

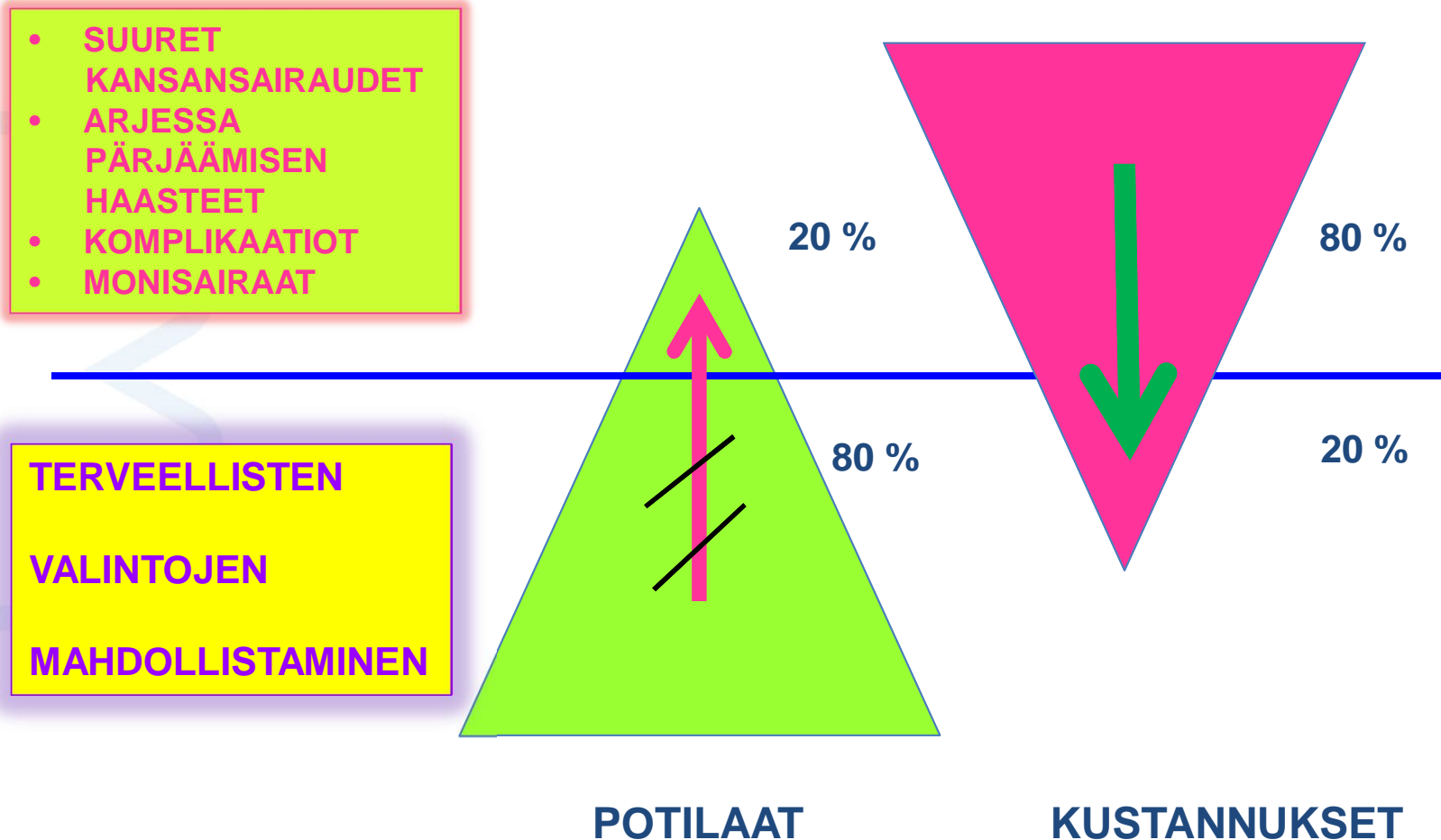
- Perhetyöllä ehkäistiin 4–6-kertaisten vaihtoehtoiskustannusten syntyminen
- Työttömien terveystarkastus voi vähentää kalliiden palveluiden aloittamista
- Vanhusten mielenterveyden tukeminen lykkää raskaiden palveluiden tarvetta
- Ikäihmisten ryhmäkuntoutus näkyy myös palvelutarpeen vähenemisenä
- Mini-interventio tuo säästöjä

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) on koonnut verkkosivustolleen [esimerkkejä hyvinvointi- ja terveyserojen kustannusvaikuttavuudesta.](#)

Tässä muutamia poimintoja.

Terveellisten valintojen mahdollistaminen kaventaa väestöryhmien välisiä terveyseroja ja vähentää kustannuksia

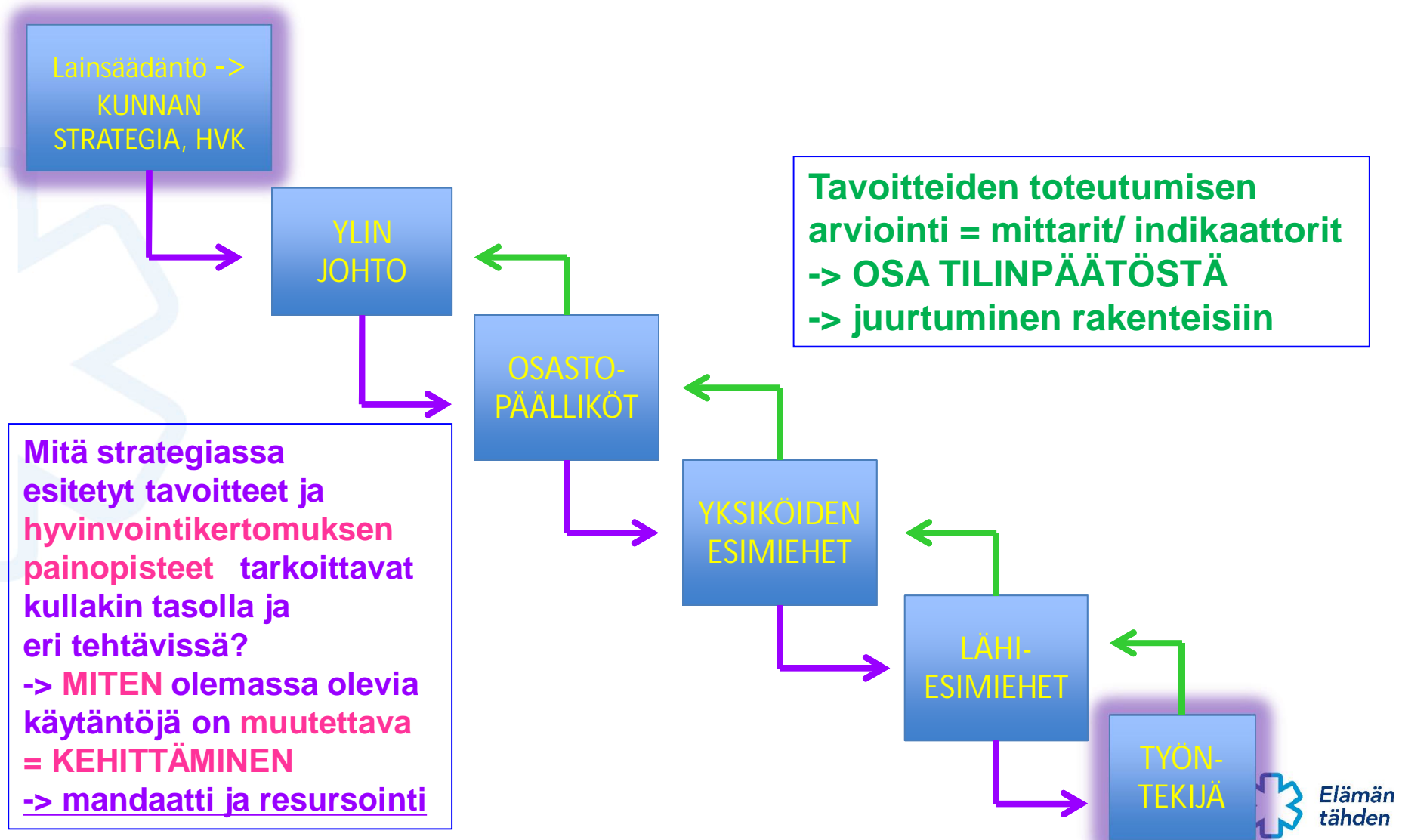
2.1 Luottamushenkilön vastuu väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä

Terveydenhuoltolaki 1326/2010 velvoittaa kunnat mm.

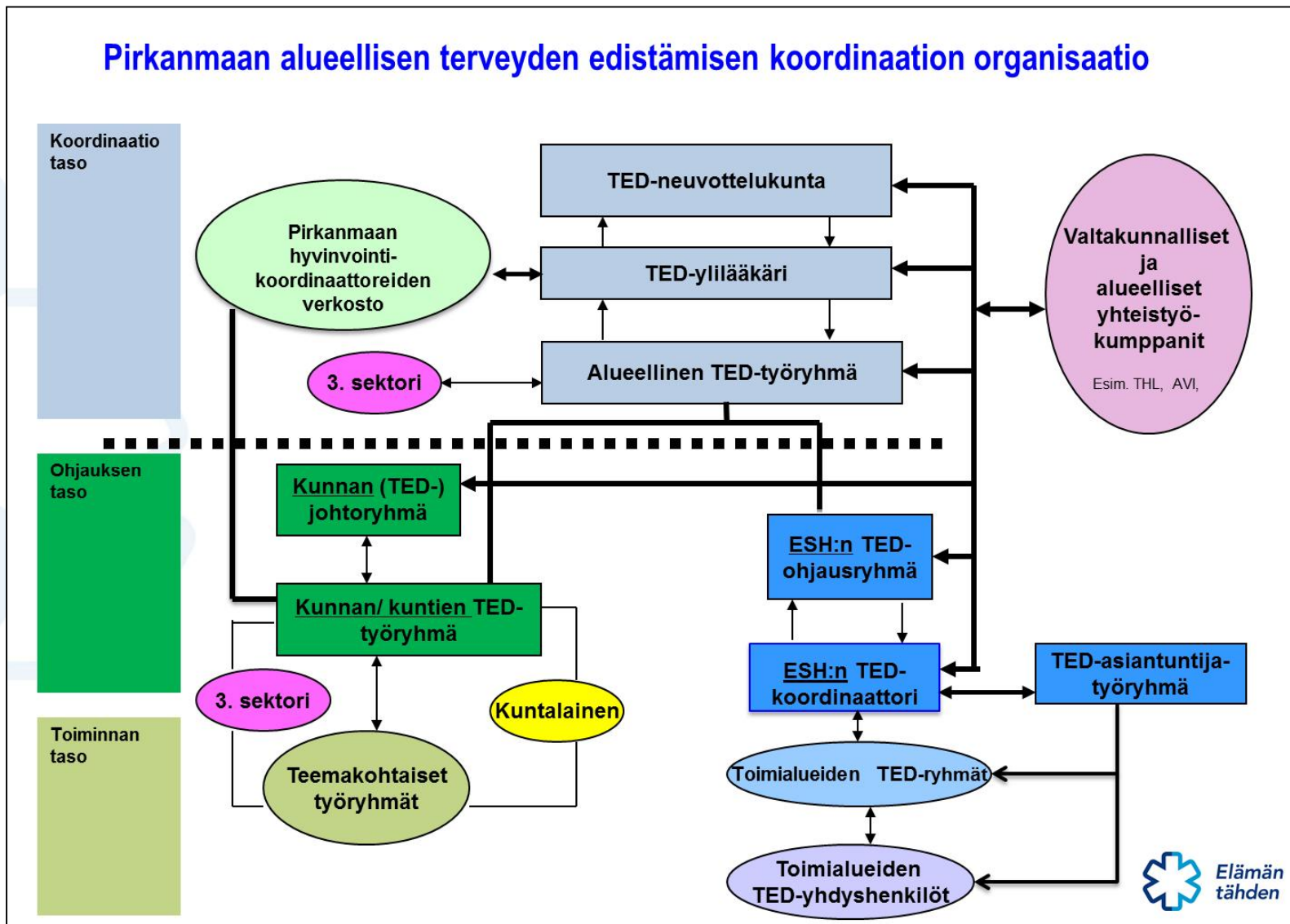
- ❖ Seuraamaan asukkaattensa terveyttä ja hyvinvointia sekä niihin vaikuttavia tekijöitä väestöryhmittäin sekä kunnan palveluissa toteutettuja toimenpiteitä
- ❖ Raportoimaan valtuustolle vuosittain kuntalaisten terveydestä ja hyvinvoinnista sekä toteutetuista toimenpiteistä
- ❖ Valmistelemaan valtuustolle kerran valtuustokaudessa laajan hyvinvointikertomuksen
- ❖ Asettamaan strategisessa suunnittelussaan paikallisiin olosuhteisiin ja tarpeisiin perustuvat hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteet ja määrittelemään niitä tukevat toimenpiteet. Perustana on käytettävä kuntakohtaisia hyvinvointi- ja terveysosoittimia (indikaattoreita)
- ❖ Nimeämään hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen vastuutahot.
- ❖ Kunnan eri toimialat tekemään yhteistyötä terveyden ja hyvinvoinnin edistämisessä. Lisäksi kunnan on tehtävä yhteistyötä muiden kunnassa toimivien julkisten tahojen sekä yksityisten yritysten ja yleishyödyllisten yhteisöjen kanssa.

Samat velvoitteet koskevat kuntia myös maakunta- ja sote-uudistuksen jälkeen
Samankaltaiset velvoitteet tulevat uusille maakunnille.

2.2 Väestön hyvinvointi- ja terveyserojen kaventaminen on päivittäistä työtä

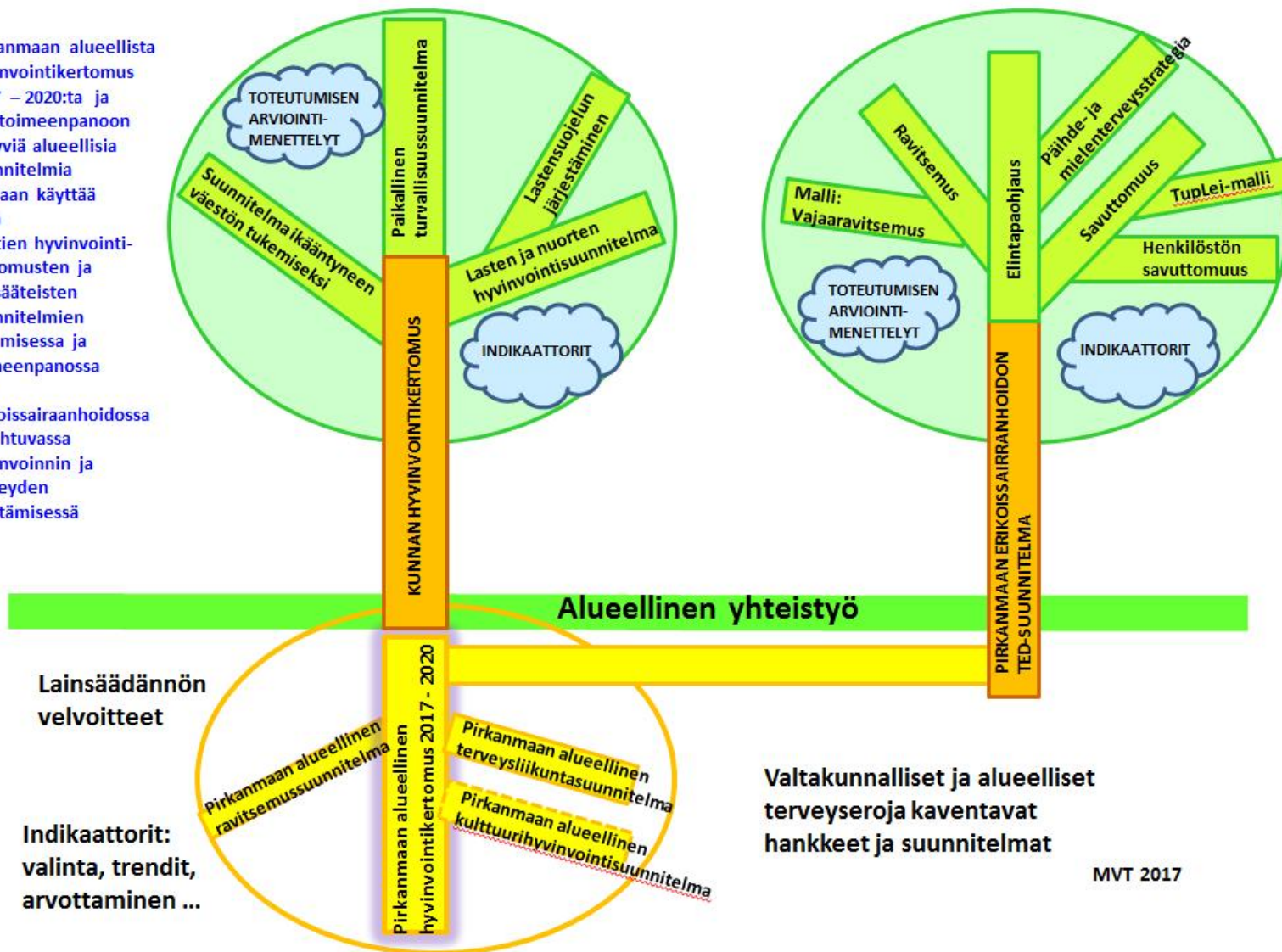

3. Pirkanmaan alueellinen terveyden edistämisen koordinaatio TAVOITTEENA VÄESTÖN HYVINVOINTI- JA TERVEYSEROJEN KAVENTAMINEN ERI TOIMIJOIDEN YHTEISTYÖLLÄ

3. Alueelliset suunnitelmat hyvinvointi- ja terveyserojen kaventamiseksi

Pirkanmaan alueellista hyvinvointikertomus 2017 – 2020:ta ja sen toimeenpanoon liittyviä alueellisia suunnitelmia voidaan käyttää sekä kuntien hyvinvointikertomusten ja lakisääteisten suunnitelmien laatimisessa ja toimeenpanossa että erikoissairaanhoidossa tapahtuvassa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä

4. Tiedolla johtaminen

Terveyspuu ETUSIVU TERVEYSPUIDEN TARKASTELU TERVEYDEN JA HYVINVOINNIN TUNNUSLUVUT TIETOA TERVEYSPUUSTA

Tampere

Klikkaa Terveyspuusta tietoa!

YLEISET

NUORET IKÄIHAISET

KÄYNTIMÄÄRÄT/ HOITOPÄIVÄT

KUSTANNUKSET

Perusterveydenhuollon (mukaan lukien hammashuolto) nettokustannukset, euroa / asukas

Tampere	540
Pirkkala	624
Virrat	913
Pirkanmaa	592

Perusterveydenhuollon avohoidon kaikki laakarikäynnit / 1 000 asukasta

Tampere	977
Pirkkala	1627
Virrat	2006
Pirkanmaa	1359

Ei syö koululounasta päivittäin, % 8. ja 9. luokan oppilaisista

Tampere	35
Pirkkala	21
Virrat	17
Pirkanmaa	33

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen kuntajohdossa -TEA, pistemäärä

Tampere	81
Pirkkala	97
Virrat	80
Pirkanmaa	77

Pirkkala

Virrat

Pirkanmaa

<http://www.terveyspuu.fi>

http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/131075/THL_TT_hyvinvointikertomus_verkko.pdf?sequence=1

Hyvinvointikertomus • www.thl.fi/hyvinvointikertomus

TIEDÄ JA TOIMI

HYVINVOINTIKERTOMUS

kunnan strategisen johtamisen työvälineenä

Mitä?

JOHTAMISEN TYÖVÄLINE

Laaja hyvinvointikertomus on kunnassa valmisteltu hyvinvointipoliittikan suunnittelu, arvioinnin ja raportoinnin työväline. Asiakirja valmistellaan kerran valtuustokaudessa ja päivitetään vuosittain osana kuntasuunnittelua. Kertomukseen valitut painopisteet toimivat osana talousarvioita ja toimialojen käyttösunnitelmaa. Näitä arvioidaan talousarvion toteutumisen yhteydessä.

Hyvinvointikertomus on tiivis kuvaus johtopäätöksineen:

- kunnan toteuttamasta hyvinvointipoliittikasta kunnan eri sektoreilla
- väestön terveydestä ja hyvinvoinnista väestöryhmittäin, mukaan lukien sosioekonomiset ryhmät
- terveyteen ja hyvinvointiin vaikuttavista tekijöistä ja niiden muutoksista
- koko palvelujärjestelmän toimivuudesta ja kyvystä vastata hyvinvointitarpeisiin sekä
- ehkäisevän ja edistävän työn vaikutuksista.

Miksi?

MONIALAINEN TIEDON KOKOAJA JA TOIMINNAN SUUNTAAJA

Kertomuksen valmistelu on kunnan eri sektoreilla toimivien yhteinen hyvinvointiasioiden oppimisprosessi. Parhaimmillaan yhteinen tekeminen hyödyntää kunnan rajalliset resurssit vaikuttavasti. Tavoitteena on ohjata toimintaa poikkihallinnolliseen suuntaan ja korostaa hyvinvointia koko organisaation asiana. Työ toimii pohjana myös eriarvoisuuden kaventamiselle.

Terveydenhuoltolaki (1326/2010, § 12) velvoittaa kunnat valmistelemaan laajan hyvinvointikertomuksen kerran valtuustokaudessa. Tulevien maakuntien tehtävänä on tukea kuntia hyvinvointikertomusten tekemisessä.

Miten?

TYÖ TEHDÄÄN YHDESSÄ

Hyvinvointikoordinaattori käynnistää työn kunnan hyvinvointiryhmän kanssa. Mukana tulisi olla järjestöt, seurakunnat ja yritykset. Kuntalaisten osallistaminen takaa vaikuttavamman lopputuloksen. Kokemustiedon hyödyntämisestä kunnan hyvinvointikertomuksessa on olemassa useita esimerkkejä.

Yksittäisten virkamiesten valmistelemasta strategisesta asiakirjasta kohti monialaista ja yhteisöllistä työskentelyä, jossa hyödynnetään laajasti koko kuntayhteisön voimavaroja.

5. Taustatietoja, mm.

<https://www.thl.fi/fi/ajankohtaista/kampanjat/kuntavaalit-2017>

<https://www.teaviisari.fi/teaviisari/fi/top-10>

Etusivu > TOP-10 > Kuntajohto

Kuntajohto: Pirkanmaan sairaanhoitopiiri 2015

TOP 10 kuvaa organisaation tai alueen organisaatioiden keskeisimmän tilanteeseen.

VAHVUUDET ?	W
Kuntalaisfoorumia Lapsiparlamentti tai vastaava	1
Kunnan hyvinvointitavoitteet huomioitu Kunnan investiohjelmassa	1
Tavoitteet toiminta- ja taloussuunnitelmassa Työikäisten työ- ja toimintakyky paranee	1
Johtoryhmä seuraa Elintapoja	1
Tavoitteet toiminta- ja taloussuunnitelmassa Lasten turvallisuus vähenee	1
Hyvinvointikertomuksen tavoitteet Ravitsemus	1
Valtuustolle raportoitu Kunnan palveluissa toteutettavia toimenpiteitä	1
Valtuustolle raportoitu Elintapoja	1
Valtuustolle raportoitu Sairastavuutta	1
Verkkosivuilla tarkasteltavissa Laaja hyvinvointikertomus	1
KEHITTÄMISKOHTEET ?	W
Tavoitteet toiminta- ja taloussuunnitelmassa Nuorten alkoholin ja huumeiden käyttö ei lisääntynyt	1
Hyvinvointikertomuksen tavoitteet Maahanmuuttajat	1
Tavoitteet toiminta- ja taloussuunnitelmassa Nuorten tupakointi vähenee	1
Hyvinvointikertomuksen tavoitteet Ympäristö ja ilmasto	1
Savuton Kunta Julistautunut savuttomaksi	1
Johtamisvastuu terveyden edistämisessä Kirjallinen päätös vastuutahon nimeämisestä	1

https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/127161/THL_Tervekunta_esite_22032016_verkko.pdf?sequence=1

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen portaat kunnan toiminnassa

Kuinka korkealle kuntasi on kivunnut?

Aktiivinen, jatkuva toiminnan **kehittäminen**

Toiminta on **systemaattista** ja pitkäjänteisen tavoitteellista

Vastuutahot on nimetty ja resursoitu

On meillä **tavoitteita** ja toimenpiteitä on osoitettu eri toimijoille

Kyllä me **seuraamme**, kun on pakko

Tiedetään, mutta ei tehdä, koska sitä ei voi osoittaa vaikuttavaksi ja korjaavan työn tarve on niin suurta

Mikä HYTE? Ei me osteta mitään, SOTEhan sen hoitaa....

TERVEYDEN JA HYVINVOINNIN LAITOS

19.1.2017

tapani.kauppinen@thl.fi @TapaniKa

1